

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.F.C. Heesakkers

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144646

HEESAKKERSM@Noord-Holland.nl

1 | 7

Betreft: Advies Gedeputeerde Staten op initiatiefvoorstel "Beperk de hobbyjacht"

Verzenddatum

18 OKT. 2023

Kenmerk

1907376/2119329

Geachte leden,

Uw kenmerk

1907376/1907379

Op 22 september 2022 ontvingen wij het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren inzake "Beperking hobbyjacht". Op grond van het Reglement van Orde zijn wij gevraagd hierover advies uit te brengen. Bij het opstellen van dit advies hebben wij diverse partijen gehoord om de gevolgen van de voorstellen te kunnen inschatten. Dit heeft veel tijd in beslag genomen en is de verklaring voor het uitstel van onze advisering tot dit moment. Met deze brief maken wij ons advies aan u kenbaar.

Inhoud van het initiatiefvoorstel

Het initiatiefvoorstel omvat een inleiding en sluit af met een voordracht bestaande uit zes deelbesluiten. Deze voorgestelde besluiten zijn:

1. Geen hobby- en plezierjacht toe te staan op gronden die op dit moment niet verpacht of verhuurd zijn;
2. Het verhuren van jachtrechten op provinciale gronden af te bouwen;
3. Waar mogelijk als subsidievoorwaarde op te nemen dat jacht in het kader van de wildlijst niet uitgevoerd wordt;
4. De Rode Lijsten als standaardmodel te nemen voor beperkingen van jachtrecht;
5. Met gemeentes de "bebouwingscontour jacht" af te stemmen in samenspraak met omwonenden;
6. In geval van schadeoverlast niet dodelijke verjagingsmethoden te stimuleren.

Advies

In ons advies gaan we allereerst in op de inleidende tekst en besluiten we met een advies per voorgedragen besluitpunt.

De initiatiefnota geeft een reflectie op verschillende maatschappelijke visies op jacht, beheer en schadebestrijding. In de nota wordt opgeroepen tot een plezierige en open discussie. Deze oproep waarderen we; deze manier van discussiëren heeft zeker ook onze

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Kvk-nummer 34362354

Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

voorkeur. Om op een plezierige en open wijze van gedachten te kunnen wisselen, is het van belang om overeenstemming over definities te hebben. Dat voorkomt onduidelijkheid en polarisatie in het debat. Om die reden lichten wij eerst toe welke definities in beleid en besluitvorming gehanteerd worden van de termen jacht, beheer en schadebestrijding, de rol en taakverdeling in de uitvoering van het faunabeheer en de correcte onderbouwing voor werkwijzen in de uitvoering.

Hieronder gaan we op deze drie punten in.

Definitie jacht, populatiebeheer en schadebestrijding

De in de initiatiefnota geïntroduceerde term 'hobbyjacht' vermengt de definitie van jacht met een maatschappelijke visie op deze activiteit. Het gebruik van deze term zorgt voor onduidelijkheid over wat er precies gebeurt onder de noemer van jacht, beheer en schadebestrijding. De definities zijn helder beschreven in de Wet natuurbescherming (Wnb). In artikelen 1.1 en 3.20 staat de definitie van jacht met de bijbehorende verantwoordelijkheden en de wijze waarop een jachthouder zijn rol op een goede manier moet invullen. Deze artikelen luiden: *Wnb 1.1 "Jacht: bemachtigen, opzettelijk doden of met het oog daarop opsporen van wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, alsmede het doen van pogingen daartoe, overeenkomstig paragraaf 3.5"; Wnb 3.20 lid 3: "De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen"*. In de Memorie van Toelichting van de Wnb is beschreven wat de wetgever verstaat onder schadebestrijding, populatiebeheer en jacht. Letterlijk staat hier: *MvT Wnb par. 7.3.1: "Onder de begrippen schadebestrijding, beheer en jacht wordt het volgende verstaan. Bij schadebestrijding gaat het om de maatregelen die een grondgebruiker mag nemen tegen dieren die schade aan zijn eigendommen veroorzaken. Beheer houdt in op basis van een planmatige en langdurige aanpak de omvang van populaties van diersoorten wordt beperkt als dat nodig is vanwege de ernst of omvang van de schade of de bedreiging van een publiek belang – zoals de volksgezondheid of verkeersveiligheid. Jacht is het vangen en doden van wild ter uitoefening door een jachthouder van zijn jachtrecht"*. Daaruit blijkt dat de wetgever dus onderscheid maakt tussen 'jacht' en 'beheer en schadebestrijding'.

Een jachthouder heeft bij de uitoefening van zijn jachtrecht de verplichting om een redelijke stand van het wild in zijn jachtveld te handhaven, evenals het voorkomen van schade door in zijn jachtveld aanwezig wild.

In de uitvoering worden 'jacht' en 'beheer en schadebestrijding' vaak samengenomen. De uitvoering wordt immers in veel gevallen ter hand genomen door jagers die in hetzelfde gebied verantwoordelijk zijn voor hun jachtveld. Beheer en schadebestrijding op niet-wildsoorten, wordt in die gevallen vaak uitgevoerd als hulp voor de grondeigenaar die schade wil of moet voorkomen. De vijf wildsoorten zijn fazant, wilde eend, houtduif, haas en konijn. Beheer en schadebestrijding op andere soorten is volgens de Wnb geen jacht.

Bevoegdheden en verantwoordelijkheden

De Wnb schrijft de verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor tussen de verschillende bestuurslagen, grondeigenaren en uitvoerende partijen. De bevoegdheden zijn helder verdeeld. Zo is het Rijk het bevoegd gezag over de jacht. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd gezag over de vergunningverlening, toezicht en handhaving ten aanzien van schadebestrijding en populatiebeheer. Een groot deel van de taken hiervoor hebben wij gemandateerd aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

De grondeigenaren zijn verantwoordelijk voor hetgeen er op hun gronden gebeurt, zowel wat betreft de jacht als het voorkomen van schade en de uitvoering van populatiebeheer. Zij zijn georganiseerd in de Faunabeheereenheid (FBE). De FBE is bij wet belast met het verzamelen van de juiste data over soorten die te maken krijgen met jacht en met beheer en schadebestrijding en communiceert grondig en uitgebreid hierover. Indien noodzakelijk kan de FBE een onderbouwing opstellen voor duurzaam planmatig beheer van diersoorten. Beheer en schadebestrijding worden alleen uitgevoerd indien er sprake is van 1) een in de Wnb beschreven maatschappelijk belang dat wordt geschaad (landbouwschade, schade aan flora en fauna, en vliegveiligheid onder andere), 2) er geen andere bevredigende (preventieve) alternatieven bestaan om schade aan deze belangen te voorkomen of beperken, en 3) de staat van instandhouding van de beheerde diersoorten niet verslechtert. Deze drie aspecten komen aan bod in de verschillende faunabeheerplannen die door de FBE worden vastgesteld. Bij het opstellen van de faunabeheerplannen betreft de FBE een breed palet aan organisaties en experts om ervoor te zorgen dat de informatie in het plan van voldoende wetenschappelijke kwaliteit is en dat de kennis van een breed palet aan (maatschappelijke) partijen bij de afwegingen in het plan worden betrokken. Onder meer een toegankelijke website voorziet hierin.

De provincie is, behalve bevoegd gezag voor een deel van de Wnb, ook grondeigenaar en in die hoedanigheid ook jachthouder. Vanuit deze privaatrechtelijke rol bepaalt de provincie of en wie op haar gronden gebruik mag maken van het recht om te jagen; het jachtrecht. Voor een deel van deze gronden is de provincie als grondeigenaar ook verantwoordelijk voor het voorkomen van schade door middel van beheer en schadebestrijding als dat nodig is. De jachtrechten op onze gronden zijn verhuurd aan de lokale Wildbeheereenheden (WBE's). Behalve jacht nemen de WBE's ook de coördinatie van beheer en schadebestrijding ter hand.

Onderbouwing van werkwijzen

De initiatiefnota beschrijft enkele voorbeelden uit de praktijk op een manier die zorgt voor een negatieve framing door het oproepen van verkeerde motieven en oplossingen bij de uitvoering. Een voorbeeld hiervan is de afscherming van de vangkralen voor de ganzen bij de ruivangsten. Deze afscherming wordt gebruikt om de rust bij ganzen te behouden. Daarmee wordt voorkomen dat ze tegen een open gaashek aan kunnen vliegen en zich daardoor verwonden. De suggestie uit de

nota dat dit gebeurt om de ganzen aan het oog te onttrekken is dus echt onjuist.

In de initiatiefnota wordt ook gesteld dat vliegveiligheid gewaarborgd kan worden zonder het doden van dieren, omdat er een ruimtelijk spoor is. In de nota ontbreekt een toelichting op wat dit spoor inhoudt. We kunnen veronderstellen dat hiermee wordt bedoeld dat er gestuurd wordt in de wijze waarop het landschap wordt ingericht, hoe boeren omgaan met het type gewassen dat zij verbouwen, en dat die gewassen zo snel mogelijk na de oogst worden ondergewerkt. Dit is slechts één van de maatregelen uit een breder pakket aan maatregelen dat wordt ingezet ten behoeve van de vliegveiligheid zoals is beschreven in het 'Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2020-2024'. Zonder de drie aanpalende andere sporen (technisch, foerageer en populatiebeheer) is de vliegveiligheid onvoldoende te waarborgen.

Als laatste voorbeeld wordt aangehaald dat de provincie het jachtrecht als eigendomsrecht zou kunnen beperken. Het jachtrecht is gekoppeld aan de eigendom van de grond. Bij het beperken van jacht wordt het eigendomsrecht zelf echter niet ontnomen. De Wnb geeft daartoe ook niet de bevoegdheid. Bovendien is de Wnb heel duidelijk over de bevoegdheidsverdeling: de bevoegdheden voor de jacht vallen onder de verantwoordelijkheid van het Rijk. Hierin heeft de provincie dus geen enkele handelingsbevoegdheid en -vrijheid en dit is dus geen reële optie.

Over de voorgestelde besluitpunten beschrijven we hierna per punt ons advies aan u. Onze adviezen zijn gebaseerd op de Wet natuurbescherming.

1. Geen hobby- & plezierjacht toe te staan op gronden die op dit moment niet verpacht of verhuurd zijn;

De wet maakt jacht binnen de gestelde voorwaarden mogelijk en de wetgever heeft er duidelijk voor gekozen om het Rijk de jacht te laten reguleren. Naar onze mening werkt dit systeem in de praktijk goed. Als grondeigenaar verhuurt de provincie het jachtrecht. Het jachtrecht wordt voldoende gereguleerd door het Rijk en daarom zien wij geen aanleiding om dit niet uit te geven. Als we ervoor zouden kiezen om het jachtrecht op onze gronden niet te verhuren, heeft dat grote gevolgen voor het populatiebeheer en de schadebestrijding die in sommige gevallen plaats moeten vinden. De uitvoering hiervan wordt namelijk nagenoeg overal uitgevoerd door de Wildbeheereenheden en jagers in wiens jachtvelden onze gronden gelegen zijn. Voordat een jager jacht, beheer of schadebestrijding mag uitvoeren, moet aan een reeks voorwaarden voldaan zijn. Een deel hiervan ziet toe op de juiste opleiding en juridische toestemmingen en een ander aspect is de minimale omvang van een jachtveld. Als de provincie, met haar zeer verspreide (deels strategisch aangekochte) landbouw- en overige gronden, jachtrechten niet meer verhuurt, dan raakt dit een groot deel van de jachtvelden die niet in eigendom zijn van de provincie. Dit verstoort in een even groot deel van de provincie niet alleen de jacht en de daarmee te voorkomen schade, maar ook het populatiebeheer en de

schadebestrijding van niet-wildsoorten. Bovendien is het zo dat indien wij de mogelijkheden voor schadebestrijding beperken, de wet voorschrijft dat we in de daardoor ontstane schade moeten tegemoetkomen. Dit zou een risico zijn voor het verder oplopen van de uit te betalen tegemoetkomingen voor faunaschade ten opzichte van de huidige schadetegemoetkomingen.

Daarnaast geldt ook dat de provincie er de voorkeur aan geeft om zich te houden aan de eisen gesteld in de wet, en niet daarboven extra privaatrechtelijke eisen te stellen op de percelen in ons eigendom. Dat zou niet alleen zorgen voor onduidelijkheid over regels, maar ook impact op de mogelijkheden voor beheer en schadebestrijding op omliggende gronden als gevolg van het hierboven beschreven effect.

Kortom, de wet biedt een stelsel van instrumenten, waarbij jacht zowel uit oogpunt van benutting als het voorkomen van schade en populatiebeheer, wordt ingezet. Het Rijk is bevoegd gezag als het gaat om de regels over jacht. De mogelijkheden van de provincie om invloed uit te oefenen op jacht beperken zich tot percelen in onze eigendom. Door jacht op onze percelen als instrument uit dit stelsel te lichten wordt het voorkomen en bestrijden van faunaschade moeilijker. Dat vinden wij niet wenselijk en daarom raden wij dit besluit af.

2. het verhuren van jachtrechten op provinciale gronden af te bouwen;

Met dezelfde onderbouwing als het vorige punt raden wij dit besluit af. Zie het voorgaande antwoord.

3. waar mogelijk als subsidievoorwaarde op te nemen dat jacht in het kader van de wildlijst niet uitgevoerd wordt;

De regels voor subsidieverlening zoals beschreven in de Algemene wet bestuursrecht laten niet toe om dit type voorwaarden toe te voegen. Bovendien geldt dat de jacht geregeld wordt door het Rijk. Het is daardoor voor de provincie onmogelijk om hierover eigen regels op te stellen en dus zeker niet in de vorm van subsidievoorwaarden. Voor zaken die beheer en schadebestrijding aangaan, gebruiken we de Wet natuurbescherming als kader. Daarmee is het ook voor iedereen duidelijk welke regels van kracht zijn. De eisen aan de onderbouwing voor beheer en schadebestrijding zijn daarmee helder. Ook zorgen we ervoor dat zo altijd de inhoudelijk juiste en gelijkwaardige afweging gemaakt kan worden, voordat een besluit genomen wordt of beheer en schadebestrijding nodig is.

Deze suggestie is niet uitvoerbaar en we raden dit punt dan ook af.

4. de Rode Lijst als standaardmodel te nemen voor beperkingen van jachtrecht;

De provincie is hiertoe niet bevoegd. Het Rijk stelt de lijst van wildsoorten vast en de bijbehorende jachttijden. De provincie heeft daar geen enkele rol in. Om die reden is dit punt niet uitvoerbaar door de provincie.

5. met gemeentes de “bebouwingscontour jacht” af te stemmen in samenspraak met omwonenden;

Als gevolg van het gestelde in de wet en de verantwoordelijkheden van gemeenten en provincie in deze, is dit voorstel voor ons niet uitvoerbaar. In artikel 3.21, derde lid de Wnb staat dat het verboden is “de jacht uit te oefenen met gebruikmaking van het geweer binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom, of in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen”. In de Omgevingswet blijft dit uitgangspunt ongewijzigd. Hierover vermeldt de toelichting bij de Omgevingswet het volgende: “Jacht met een geweer mag niet overal plaatsvinden. Daarom moet de gemeente in het omgevingsplan een gebied aanwijzen waar jacht met een geweer niet mag plaatsvinden (artikel 5.165a, Bkl). Veiligheid staat hierbij altijd voorop. Zo’n aangewezen gebied heet een bebouwingscontour jacht en omvat in ieder geval stedelijk gebied en lintbebouwing. Het gebied dat grenst aan stedelijk gebied en lintbebouwing, valt er ook onder. Het is aan de gemeente om te bepalen hoe groot dat aangrenzende gebied is. Het is overigens niet de bedoeling dat de bebouwingscontour jacht uit grote stukken onbebouwd gebied met een landelijk karakter bestaat. Het ligt voor de hand dat de gemeente de faunabeheereenheid en wildbeheereenheid betreft bij het aanwijzen.”

Gemeenten bepalen deze contour dus uit zowel het oogpunt van veiligheid als ook het oogpunt van de uitvoerbaarheid van de jacht in samenhang met beheer en schadebestrijding. Een voorbeeld hiervan is het beheer dat omwille van vliegveiligheid wordt uitgevoerd door jagers. Deze activiteiten moeten mogelijk blijven. Wij gaan hierbij uit van de bedoeling van de Omgevingswet, dat de borging van de maatschappelijke belangen in dit verband de bevoegdheid is van de gemeente. We zien hierin geen specifieke rol voor onszelf. Indien een gemeente vragen heeft aan ons zullen we die uiteraard beantwoorden.

6. in geval van schadeoverlast niet dodelijke verjagingsmethoden te stimuleren;

Dit is al staand beleid dat volgt uit Wnb; als er goede alternatieven voorhanden zijn, kunnen er geen ontheffingen voor beheer en schadebestrijding worden afgegeven. In de landelijke onderzoekscommissie brengen we onderzoeken naar innovatieve methoden en nieuwe mogelijkheden voor preventie samen, zodat alle provincies hier gebruik van kunnen maken. We volgen ook nieuwe ontwikkelingen op dit vlak voortdurend en deze worden verwerkt in de nieuwe faunabeheerplannen indien van toepassing. Omdat het de huidige praktijk niet zou veranderen adviseren wij dan ook negatief over dit besluit.

Conclusie

Gelet op de hierboven beschreven argumenten raden wij het voorliggende initiatiefvoorstel af. Hoewel we de achtergrond van het voorstel van de Partij voor Dieren begrijpen gezien hun standpunten, zien we onvoldoende mogelijkheden om positief te kunnen adviseren. Een deel van de voorstellen is onuitvoerbaar of betreft vaste regelgeving

van de Wnb. Een ander deel maakt geen deel uit van onze provinciale rol, maar gaat over bevoegdheden van het Rijk.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
E.A.S. Rommel